

Het rijbewijs

Elke inwoner van de Verenigde Staten van Amerika heeft twee zaken nodig zonder welke leven in enigerlei vorm van beschaving niet mogelijk is: een *Social Security Number* (SSN, ook wel SS#), en een rijbewijs. Zonder het eerste besta je niet, zonder het tweede ga je nergens. Een SSN krijg je als je de Amerikaanse nationaliteit hebt, of als je een geldig werkvisum bezit. Daarna kun je een rijbewijs gaan halen.

Het halen van het rijbewijs is op zich het moeilijke nog niet. Je moet een *vision* test doen. Daar wordt 1 op de 10 applicanten afgekeurd, maar als je goede ogen hebt, of je plussen of minnen met een gewone bril corrigeert, kan er niet zoveel mis gaan. Je moet een *written* test doen. Die is al wat moeilijker, maar met 2 avonden studeren wel te halen. En dan moet je nog de *road* test doen. Die duurt maximaal twintig minuten. Je moet een eindje rijden, een bocht achteruit nemen, en voor elk stopbord ook echt tot stilstand komen. En natuurlijk rechts en links afslaan als de examiner (de *instructor*) dat zegt. En oh ja, als het een beetje tegenzit sta je 10 uur in de rij. En *in a line* staan betekent ook letterlijk in de rij staan!

De eerste keer was ik er op zaterdagochtend. Het kantoor is van 8 tot 12 open (dinsdag t/m vrijdag van 8 tot 6), en ik was er 10 over 8. Het "*office of the secretary of state*", zo heet het bureau dat de rijbewijzen uitgeeft hier, was niet moeilijk te vinden, want er stond een rij voor de deur. Lengte ruim 100 meter. Geschat aantal personen in de rij ruim 200. Gelukkig kwam er een mevrouw met een koffie karretje langs waar je voor 1 dollar een beker Amerikaanse koffie kon kopen met de belofte dat de tweede kop gratis was. Afijn, om 10 uur, na drie koppen koffie, voor een bedrag van twee dollar, inderdaad, kwam ik aan bij de voordeur en verwachtte nu snel door te kunnen steken. Helaas, helaas, binnen stond er nog minimaal 50 meter rij door de zaal geslingerd. Aan de rechterkant zaten 30+ mensen onder een bord *waiting room drivers exam* gelaten met doffe ogen voor zich uit te staren. Dat waren dus de gelukkigen die door de rij heen waren. Achterin rechts flitste gedurig een fototoestel, en links achterin stond nog een rij. De mensen voor en achter me in de rij kwetterden er vrolijk op los, en zo kom je 'n hoop te weten over Amerika. Illinois schijnt het slechtste rijbewijs systeem van de V.S. te hebben. Ja, daar was ik ondertussen al achter gekomen. Wat bijna nog meer irriteert is de persoonscultus die door de *secretary of state* om zijn eigen persoon wordt geweven. Niet alleen is dit zijn office (alleen al in Chicagoland zijn er meer dan 20), zijn foto staat op het theorie boek (*road code*), op de voordeur van elke instantie van zijn *office*, hangt aan alle muren, en zijn persoonlijke biografie (lees: bewieroking) valt zowel op de muur als in de *road code* te lezen. Je kunt alles nalezen op de persoonlijk web site van Jesse White <http://www.sos.state.il.us/>.

De reden is politiek. De huidige gouverneur van Illinois, George H. Ryan, is hiervoor *secretary of state* geweest. De motorfiets *road code* staat nog steeds op zijn naam. Zo maak je dus carrière. Overigens is de gouverneur in een schandaal gewikkeld waarbij CDL's (*commercial driver license*) verkocht werden en meneer Ryan ondanks meerdere waarschuwingen er niks tegen deed. En domme ongelukken waar doden bij vielen, waaronder zeven kinderen uit een gezin, werden veroorzaakt door wegpiraten met illegaal verkregen rijbewijzen.

Kwart over 11 kon ik me aan de balie melden. Daar moet je je eerst inschrijven, dan pas mag je verder. Je moet drie documenten kunnen tonen waarmee je identiteit, geboortedatum en domicilie aan kunt tonen. Voor dat laatste is bijvoorbeeld een bankafschrift of een telefoonrekening voldoende. Een huurder hoeft zich niet bij de gemeente in te schrijven. Je mag zelfs beslissen (als straat) dat je niet in een gemeente wilt wonen (aan de overkant van de grote straat in de buurt waar ons huis staat is een complete wijk *unincorporated*). Een huiseigenaar moet zich wel bij de gemeente inschrijven omdat h/zij onroerend goed belasting moet betalen (die een stuk hoger is als in Nederland). Ik had mijn paspoort (geboortedatum, want de kopie van

het geboortebewijs was niet goed genoeg), visum (identiteit) en huurcontract en nog wat parafernalia bij me. En je moet natuurlijk een SSN kunnen tonen, de sine qua non van het leven in de V.S.

Dat ging goed, maar wat minder goed ging was dat men om 11 uur de inschrijving voor de *road test* had gesloten. Ik mocht de *vision test* doen, ik mocht de *written test* doen, maar geen *road test*. Daarvoor moest ik een andere keer terugkomen. Nou ja, de stemming in de rij was algemeen zeer gelaten, en heus niet alleen omdat de helft van de aanwezigen van Mexicaanse afkomst is. Dus dat hoor je dan maar aan, en dan vul je weer een formulier in, en dan ga je naar de kassa en betaalt 10 USD, en dan ga je in de rij staan voor de *written test*. Gelukkig, maar 25 mensen voor me. He, het schiet op. Na weer een half uur was ik aan de beurt. Op een balie staat een apparaat waar je in moet kijken, en je moet zeggen aan welke kant een lichtflits te zien is en een regel lezen. Dat was niet moeilijk. Veel Mexicanen hebben het er een stuk moeilijker mee, want de instructies gaan in het Engels. En zoals gezegd, een behoorlijk aantal had toch beter vooraf een bezoek aan een opticien kunnen brengen. Vervolgens krijg je de *written test* uitgereikt, een vel in *double legal* formaat, dat is ook erg populair bij dagbladen hier, en je moet op een stoel gaan zitten, zo'n ouderwetse collegestoel met een opklapbaar schrijfstuk, en je examen maken. 35 vragen, je mag er 7 fout hebben. En daarna weer in dezelfde rij gaan staan en dan wordt het nagekeken. Voor onze Spaans sprekende vrienden is er van het formulier een versie in hun taal. Niet dat ze een meerderheid van de lokale bevolking zijn, het aandeel schommelt rond de 15% in Illinois maar is wel stijgend, maar ze zijn de grootste groep immigranten en iedereen die van buiten Illinois komt moet een Illinois *license* halen dus van die groep vormen ze een groot bestanddeel. Deze zaterdag stonden er ook Australiërs in de rij, een koppel van midden twintig die zo uit *Neighbours* weggelopen leken en op luide toon in hun hier wel erg opvallende tongval lieten weten dat in Australië alles beter is. *Yeah sure*, vertel dat maar aan de Aborigines.

Ik had gelukkig maar drie fouten. Dat ging goed. Papieren inleveren (in een *tray* op de hoek van de desk), en nu wachten op de *receipt* Dat wachten kon gezeten op een stoel gebeuren, dus dat viel niet tegen. Maar wel dat dit ook weer meer dan 'n half uur duurde. Na enen liep ik eindelijk naar buiten. De *homo burocratis americanen whiteis* had geprobeerd mij eronder te krijgen, en dat was hem bijna gelukt, maar mijn WILskracht had mij gered. Nu nog 'n keer terug voor de *road test*. SLIK!?!

Dat ik nog 'n *road test* moet doen is een typisch staaltje van Amerikaanse verwaandheid. Als je uit 'n andere staat naar Illinois komt moet je ook binnen 90 dagen een Illinois *license* halen maar dan hoeft je alleen je theorie (*written test*) over te doen. Alsof die verkeersregels zo verschillend zijn van staat naar staat! De borden zijn in ieder geval in Illinois, Indiana, Wisconsin en Michigan hetzelfde voorzover wij er mee geconfronteerd zijn. En dat de maximum snelheid in de ene staat 65 mph en in de ander 70 mph is staat meer dan ten overvloede op de autoweg aangegeven (alsof je dat na 10 mijl op de *interstate* vergeten bent!). Een Nederlands rijexamen is een stuk moeilijker dan wat daar hier voor doorgaat! Maar goed, *back to business*.

Op een zonnige doch koude (*chilly* heet dat hier) donderdag ochtend bijna twee weken later sta ik weer in de rij, nu netjes om acht uur. De rij is korter, maar niet zo kort als ik had gedacht, en in plaats van 70% donkerharige koppen is nu 50% van de hoofden grijs. Wat blijkt, bejaarden moeten elke twee jaar en boven de 75 (geloof ik) elk jaar een rijproef afleggen. Dus geen theorie, alleen rijden. De uitgebreide collectie Amerikaanse klassiekers op de parkeerplaats was me al opgevallen. Dat die ouwetjes in grote getale op komen dagen heeft z'n voordelen. Er is nl. een afzonderlijke rij voor bejaarden, gehandicapten en zwangeren, de zg. *Express line*. En die was een stuk langzamer dan de gewone *line* door de grote aanwas. En waag het niet om met je grijze

kop in de gewone rij te gaan staan! Je wordt onmiddellijk terechtgewezen door de medewerker die de *welcome desk* bemant! De tegenspraak tussen benaming van die balie en de emotionele invulling van de rol is dermate voor de hand liggend dat ik er verder niet op in zal gaan.

Afijn we zijn weer op weg naar de desk, en deze keer mag ik mij om kwart over 9 melden. Weer formulier invullen, weer naar de kassa maar nu hoeft ik niets te betalen, bij de kassa blijkt het formulier niet helemaal goed ingevuld dus de helft overnieuw, en of ik zelf maar m'n naam in wil vullen want die is toch echt te moeilijk, en toen mocht ik zitten wachten, nu onder het veelbelovende bordje *bord waiting room drivers exam*. Ja ja, het gaat gebeuren!

Alleen duurt het wachten wat lang. Ik heb wel veel te lezen meegenomen, maar ik begin er toch echt doorheen te raken. En erg comfortabel zit het hier niet!

Al enige malen had ik een meneer wat namen horen omroepen. Iedere keer luister ik scherp of ik omgeroepen word. Tevergeefs! Na bijna anderhalf uur wachten wordt mijn naam, althans iets wat er op lijkt, omgeroepen. Ik krijg mijn eigen formulier weer in de hand geduwd, en een papier met daarop aangegeven hoe ik van de voorkant van het gebouw naar de achterkant moet rijden, en hoe ik me daar in een van vier *lanes* op moet stellen. Nou, dat lijkt me niet onoverkomelijk. Dus om het gebouw heengereden, nog 'n 180 graden bocht, en daar sta ik als derde in de tweede rij van links. En weer wachten. De radio schakelt na 10 minuten automatisch uit als het contact niet is ingeschakeld, en dat gebeurt dus verschillende keren. Maar de stoel is een stuk comfortabeler! Ik begin te begrijpen waar die Amerikanen die enorme drive in hun werk vandaan halen. Ze hebben toen ze 16 jaar oud werden, toch al geen leeftijd waarop je normaliter erg geduldig bent, ook rijexamen moeten doen. Een golf van medelijden met de Amerikanen overvalt mij. Ha, de eerste in mijn *lane* wordt door een examiner, een meneer die zonet nog achter de desk zat en nu een jasje heeft aangetrokken en een aantekenblok in zijn linkerhand houdt, gemaand wakker te worden. Zo, starten, en zes meter naar voren rijden.

Afijn, na lang, lang wachten ben ik toch nog plotseling aan de beurt. Knipperlichten aan doen, op de hoorn toeteren, remlichten bedienen, nog 'n handtekening zetten en daar gaan we.

- U komt niet van hier.

Nee, ik kom uit Nederland.

- En u heeft al een rijbewijs?

Ja, auto en motor.

- Gelukkig, eindelijk iemand die kan rijden. (pauze) hier rechts en daarna links. (pauze) wat voor werk doet u?

In de computers, bij ABN AMRO Bank. Dat is een bank uit Holland die eigenaar is van LaSalle.

- He, dat is interessant. Mijn vrouw werkt als *treasurer* bij een *school district* en daar zijn ze pas geleden van BankOne naar LaSalle als bankier overgestapt

Oh

- Maar nou wilde ik vragen (oh oh, ik voel nattigheid. En ik rij af op een T-splitsing, ik sta er voor, waar moet ik nou naar toe?)

- *Take a right and then a left*. (Nou nou, gaat dat de hele tijd zo?) Kijk, eerst kregen ze geen rente, en bij LaSalle wel, en er staat soms wel 120K op de rekening, en dan maken ze daar een CD van 50K van (wat is dat ook alweer, 'n CeeDee?). Maar nou vraagt die bank 'n fee. En nou vraag ik me af hoe dat kan. Ze vangen 900 dollar rente, maar ze moeten 500 dollar

fee betalen, en ze staan nooit rood, er is altijd minstens 50K op de rekening, kun jij daar niks aan doen?

Nee nee nee, ik werk in de computers, ik weet niks van bankieren. (waarom staan er hier allemaal auto's op straat geparkeerd? Dat zie je anders nergens in dit soort buitenwijken. Doen ze dat express?)

- *Turn right.* Daar moet toch iets aan te doen zijn. Snap jij dat nou? Hoe kan dat?

Ik weet het ook niet. Volgens mij betaal je geen fee als je altijd een minimum bedrag op de rekening hebt staan (stom stom, nou gaat ie doorzagen!)

- *Turn left and stop right behind that post truck*

Kennen jullie *Pat the postman*? Hij bestaat echt, en hij leeft hier in Amerika en rijdt in zijn kleine vierkante autootje de hele dag heen en weer door de straten post ophalend en bezorgend. Alleen rond het middaguur staan die autootjes stil en in deze buurt zijn ze een ware plaag.

Nu barst de geplaagde examiner pas echt los over het vermeende onrecht het *school district* waar zijn vrouw de centjes van beheerd aangedaan. Het kan toch niet dat ze 'n fee betalen als dat niet hoeft als je altijd genoeg op je rekening hebt staan. Daar moet ik toch wat aan kunnen doen. Mijn hemel, dit is mijn rijexamen, en ik heb echt geen zin nog 'n keer vier uur of weet ik veel in de rij te staan om dit gezever aan te horen!

- *Now back up round the corner.*

Gelukkig, een opdracht, iets wat ik kan doen, jaaaa, achteruit met die handel, goed om je heen kijken, strak de bocht om met die 2000 kilo bestelwagen met ramen en banken. Jaaa, zo gaat ie goed.

- *That's enough*

Ja wat nou, ik ging net lekker!

En terug gaan we, waarbij de geachte examiner nog 'n keer pas halverwege de kruising aanmerkt dat ik rechtsaf moet zodat ik nog 'n keer moet keren en het onderhand echt op 'n nederlands rijexamen begint te lijken.

Hèhè, we zijn weer terug.

Ik parkeer de auto. En? *What's it gonna be, yes or no?*

- *You did alright. A little sloppy on the stop signs, but otherwise okay.*

Nou ja, *sloppy*. Wat nou *sloppy*, als ik tot op grote afstand links noch rechts iemand aan zie komen rijden en al stapvoets rij, moet ik dat laatste beetje ook nog afremmen?! Dan moet je ook op tijd zeggen waar ik heen moet rijden en me niet met dat domme geklets... nou ja, gehaald is gehaald, niet zeuren.

En dus moet ik weer op dezelfde stoelen als waarop ik al eerder op mijn *receipt* zat te wachten plaatsnemen. Het rijbewijs wordt ter plekke aangemaakt. Er wordt een foto genomen, die wordt opgeslagen in een centraal register en door een lokale machine afgedrukt op een plastic plaatje ter grootte van een creditcard. En lelijk dat die foto is! Ze nemen 'm van onderen, je moet met je achterhoofd tegen de blauwe wand achter je aansluiten, en met mijn formaat, hier ben ik geen dikkerd maar in de lage landen mag ik er zijn, leidt dat tot achterover leunen, en dat versterkt het effect van het van onderen de foto nemen. Vervolgens wordt je hoofd in de verticale richting uitgerekt om de foto passend te maken. Laten we zeggen dat het ontbreken van de oren op de foto meer dan wordt goedgemaakt door de onderkin.

Geeft niks, na ruim tien uur verblijven voor de deur van en binnenin het rijbewijs *office* in Lombard heb ik het veel begeerde witte stukje plastic. Een Amerikaans rijbewijs, het bewijs dat ik er bij hoor!